10/06/2019

Στον δρόμο που συνδέει τα Γρεβενά με το χωριό Περιβόλι

/ Ορθόδοξες Προβολές

Στο δρόμο που συνδέει τα Γρεβενά με το χωριό Περιβόλι, σε μια δασωμένη πλαγιά, δίπλα στον παραπόταμο του Αλιάκμονα, βρίσκεται ο μεταβυζαντινός ναός του Αγίου Νικολάου.

Αποτελούσε καθολικό μονής και φαίνεται ότι ανοικοδομήθηκε το 1803, πιθανότατα στη θέση παλαιότερου ενοριακού ναού.

Στη σημερινή του μορφή είναι σταυροειδής εγγεγραμμένος τετρακιόνιος με τρούλο, πλάγιες κόγχες-χορούς αθωνικού τύπου, και ευρύχωρη λιτή στα δυτικά. Ο τρούλος, που υψώνεται στον κυρίως ναό, έχει οκτάπλευρο τύμπανο, διαρθρωμένο με αβαθή αψιδώματα στις όψεις, που φέρεται σε τέσσερις ημικυλινδρικές καμάρες, οι οποίες στηρίζονται σε δύο κίονες δυτικά και δύο πεσσούς ανατολικά. Μεταξύ των τόξων και του τυμπάνου μεσολαβεί δεύτερη προέχουσα σειρά τόξων μικρού πλάτους. Η ανατολική κεραία του σταυρού επιμηκύνεται αρκετά ώστε να στεγάζει και το ιερό, που οριοθετείται με ένα ακόμη

ζεύγος πεσσών. Τα τέσσερα γωνιαία διαμερίσματα και τα δύο ενδιάμεσα του ανατολικού τμήματος στεγάζονται με καμάρες εγκάρσιου άξονα.

Η κόγχη του ιερού βήματος είναι επτάπλευρη εξωτερικά και ημικυκλική εσωτερικά, ενώ οι κόγχες της πρόθεσης και του διακονικού είναι ημικυκλικές και ανοίγονται στο πάχος του ανατολικού τοίχου. Ο τρούλος της λιτής, όμοιου τύπου με τον αντίστοιχο του κυρίως ναού, στηρίζεται σε τέσσερα τόξα με προεξέχουσα τριπλή κλιμακωτή διάταξη, που περιορίζουν σημαντικά τη διάμετρό του σε σχέση με το στεγαζόμενο τετράγωνο χώρο. Το βόρειο και το νότιο τόξο στηρίζονται σε μικρού πλάτους ημικυλινδρικές καμάρες. Στην τοιχοποιία γίνεται χρήση λίθων διαφορετικής επεξεργασίας.

Περισσότερο επιμελημένη παρουσιάζεται η τοιχοδομή των τρούλων, των κογχών του ιερού και των χορών από λαξευμένους ή ημιλαξευμένους πωρόλιθους ή χονδρολαξευμένους παλακοειδείς ασβεστόλιθους. Η εξωτερική κάλυψη της στέγης γίνεται με σχιστολιθικές πλάκες. Στο εσωτερικό του ο ναός φέρει ξυλόγλυπτο τέμπλο με συμβολικό φυτικό και ζωικό διάκοσμο, καθώς και σκηνές από το Δωδεκάορτο και τα Πάθη, μορφές αγίων και αγγέλων ή λαϊκότροπα μοτίβα, όπως ανθοδοχεία και γοργόνες. Οι δεσποτικές εικόνες πρέπει να φιλοτεχνήθηκαν, σύμφωνα με το έτος της αφιερωματικής επιγραφής σε μία από αυτές, γύρω στο 1806.

Το 1997 η στέγη του ναού κατέρρευσε, συμπαρασύροντας και μεγάλο τμήμα της τοιχοποιίας. Τότε λήφθηκαν τα πρώτα σωστικά μέτρα και πραγματοποιήθηκε η αποτύπωση του μνημείου, ενώ μετά την ολοκλήρωση και έγκριση της μελέτης στερέωσης-αποκατάστασης, κατά τα έτη 1998-2000 πραγματοποιήθηκε η στερέωση και ανάδειξή του.

Συντάκτης
Αγαθονίκη Τσιλιπάκου, αρχαιολόγος

Εκ του ιστοτόπου της Ιεράς Μητροπόλεως Γρεβενών